

به نام خدا

مباحث جلسه چهارم درس حقوق تجارت

فصل دوم

قراردادهای بازرگانی

در قانون تجارت ایران فصل خاصی برای قرار دادهای تجاری وضع نشده اما قراردادهای تجاری یکی از مباحث مهم حقوق تجارت است. مهم ترین قرارداد تجاری قرار داد فروش (بیع) تجاری است که با آن آشنا می شویم.

۱-۲- تعریف قرار داد: به موجب ماده ۱۸۳ قانون مدنی: "عقد عبارتست از این که با یک یا چند نفر در مقابل یک یا چند نفر دیگر تعهد بر امری نمایند و مورد قبول آن ها باشد." به موجب این تعریف تعهد رکن اصلی هر عقدی است و در نتیجه توافق طرفین یک رابطه حقوقی بین آن ها ایجاد می شود که طرفی را متعهد و طرف دیگر را متعهد له قرار می دهد. عقد قرض که در نتیجه آن یکی مدیون (متعهد) و دیگری طلبکار (متعهد له) می شود. در قوانین ما واژه های عقد، قرار داد و معامله به یک معنا به کار رفته است.

هر عقدی مرکب از دو عنصر ایجاب و قبول است؛ بدین معنا که طرفی که می خواهد عقد را منعقد کند ایجاب عقد را انجام می دهد و طرف دیگر آن را قبول می کند. هر کدام از ایجاب و قبول شامل الفاظ و کلماتی است که بر ایجاب و قبول و قصد طرفین دلالت دارد.

۲-۲- قراردادهای بازرگانی: قراردادهایی هستند که علاوه بر داشتن شرایط اساسی چهارگانه صحت عقد، تابع مقررات حقوق تجارت و عرف بازرگانی می باشند. مهم ترین قرارداد بازرگانی قرار داد فروش (بیع) است.

الف) تعریف قرارداد فروش (بیع): فروش یا بیع مطابق ماده ۳۳۸ ق.م. عبارتست از تملیک عین به عوض معین که در نتیجه مالکیت کالای مورد فروش (مبیع) از فروشنده به خریدار منتقل می شود. قرار دادهای خرید و فروش تجاری تابع اصول کلی است که قانون مدنی مقرر داشته است و با توجه به ماده ۱۰ ق.م. هر قراردادی که مخالف صریح قانون نباشد، بین طرفین نافذ است. (اصل آزادی قرار دادی).

ب) **زمان تحقق بیع (قرار داد فروش):** در عقد بیع اگر فروشنده و خریدار در یک محل باشند زمان وقوع عقد هنگامی است که طرفین با هم روبه رو می شوند و توافق خود را اعلام می دارند. ولی اگر طرفین در دو محل جداگانه دور از هم باشند، در مورد زمان تحقق عقد دو تاریخ مطرح می شود: یکی تاریخ سفارش کالا توسط خریدار و دیگری تاریخ دریافت و قبول سفارش توسط فروشنده. که البته نظر دوم قابل قبول تر است و در عمل نیز با اشکالات کمتری روبه رو است.

ج) **وظایف فروشنده و خریدار:** بعد از فروش هر یک از طرفین وظایفی دارد. فروشنده موظف به تسلیم مبیع (کالا) و ضمان درک آن است. تسلیم یعنی فروشنده مبیع را به دست خریدار تحویل بدهد یا سند و بارنامه به او بدهد. تسلیم هر مبیعی با توجه به نوع آن متفاوت خواهد بود. ضمان درک یعنی مسئولیت فروشنده در صورتی که کالا مستحق للغیردر آید که فروشنده باید ثمن را به خریدار باز گرداند. خریدار نیز موظف به دریافت کالا و پرداخت ثمن (بهای کالا) می باشد.